

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

RELATIEF

toneelspel in vier bedrijven

door

Peter de Kemel

1880

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2016
Nr. 2217

**ZEG ME WAT JE WILT... EN IK ZAL JE
ZEGGEN WAAR, WANNEER EN HOE**

Een theaterkomedie

1880
door

Anton Klee

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2012
Nr.1609

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste ACHT tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagkaart die, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *ZEG ME WAT JE WILT* op te voeren moet de naam van auteur *ANTON KLEE* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen. De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

© 1986 Toneelfonds J. Janssens/Anton Klee
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Personages:

Acht personen: Vier vrouwen en vier mannen.

1.Sander-Drs.P.S.Sandrijn: 25 a 30 jaar.

*2.Irma: De hospita van Sander. Het is een kwieke dame van ongeveer 60 jaar.

3.Inge Roeland: Werkend in overheidsdienst, een controleuse. Ze is ongeveer 30 jaar, draagt een bril, heeft haar haar in een dot opgestoken, witte blouse, grijze rok. Ze lijkt erg puriteins.

4.Louis Schoenmakers: Een kollega-kontroleur van Inge Roeland.
Hij loopt tegen zijn pensioen aan.

5.Patrick Versluys: Een typische carrièremaker, jong en ambitieus. Ongeveer 25 jaar.
Hij draagt kleren die opzienbarend zijn maar nog net niet extravagant, alles zit zoals het zitten moet, toonbeeld van de jonge succesvolle zakenman.

6.Chantal: De vrouw van Patrick, een gewezen secretaresse, mooi.
Ook zij is chique gekleed.

7.Jan Roelands: Een typische doener, altijd enthousiast, steeds bezig. Ongeveer 35 jaar.
Jan draagt sportieve kleding.

8.Jeanine: De vrouw van Jan, hetzelfde type, dezelfde leeftijd, dezelfde manier van kleden.

*De rol van Irma kan in het dialect gesproken worden.

Dekor:

Eén dekor in twee versies.

De kamer van Sander wordt, met behulp van de belichting, uiterst minimaal aangegeven door een zetel, een tafeltje, een leeslamp...

Het tweede dekor, dat ontstaat door het laten groeien van de belichting en het verplaatsen van de eerste meubeltjes, is een ontvangstruimte, nogal luxueus ingericht en dit in tegenstelling tot het nogal summiere van voorheen.

In deze ruimte: een buro, een verstelbare ligzetel, gemakkelijke stoelen, een inkomdeur, verschillende deuren naar andere vertrekken, een kamerscherm, een weegschaal, een boekenrek met veel boeken. Het geheel heeft, niettegenstaande het om een buro gaat, een gezellige, haast intieme sfeer.

Tegen de wand hangen vier mooie prenten van lieve kleine kinderen, die elkaar in leeftijd mooi opvolgen. Het zijn om de beurt telkens een jongen en een meisje.

Verder zien we tekeningen van: de eisprong, de bevruchting van het eitje, een kleine foetus. Op het buro staat, naast de gebruikelijke attributen, een bokaal gevuld met een minuscuul en vaag iets, er staat een naamkaartje bij met de tekst: 'Het eerste begin.'

Eerste bedrijf.

Eerste tafereel.

He zien op de scene een zetel met daarin, lang en lui uitgestrekt, Sander.
Naast hem is Irma bezig met het vervangen van de stofzak van een stofzuiger.
Via een radio horen we een bericht van de regering over de slechte economische toestand, de toenemende werkloosheid en de maatregelen die men gaat ondernemen om hier verbetering in aan te brengen.

Hetzelfde bericht probeert werklozen te motiveren een zelfstandige activiteit te beginnen.

Sander lijkt te slapen. Irma kan het niet langer aanzien. Ze zet boos de radio af.

Irma:
Sander...Sander!

Sander:
Duidelijk tegen zijn zin.
Jaa.

Irma:
Dit kan zo niet langer doorgaan!

Sander:
Wat?

Irma:
Hang de onnozele niet uit! Sta recht, doe je goeie pak aan en ga werk zoeken.

Sander:
Dat doe ik al maanden.

Irma:
Het heeft nog niet veel geholpen.

Sander:
Kort, maar niet onvriendelijk.
Nee.

Irma:
Zie dat daar zitten; 30 jaar, ontslagen om economische redenen; geen werk, geen vrouw en

geen kinderen! Het zou in mijn tijd niet waar geweest zijn.

Sander:

Plagend.

Hoe was dat dan in uw tijd? Jij bent toch ook nooit getrouwd!

Irma:

Dat kwam door de omstandigheden, 't was oorlog. Maar ik heb wel een kind gehad.

Sander:

(Plots geïnteresseerd.)

Ah ja? Daar heb je me nooit iets van verteld.

Irma:

Sam, de vader van mijn Edgard, was een Amerikaans bevrijder en zoals alle bevrijders ging hij na de oorlog weer naar huis. Ik kreeg een zoon en toen die twintig was zag hij het hier niet meer zitten en verdween naar Amerika, op zoek naar zijn wortels, zoals hij het uitdrukte. Ik heb nooit meer iets van hem gehoord.

Sander:

Hij zal dan wel ergens wortel geschoten hebben, denk ik.

Irma:

Als het aan mij gelegen had dan was het een dochter geweest, en niet één maar zes!

Sander:

Amai, wat een temperament...maar ja, bevrijders gaan naar huis.

Irma:

Helaas.

Sander:

Zes verdorie; en dochters dan nog!

Irma:

Alé, toch minstens vijf dochters en misschien één zoon. Maar ja, de mens wikt ...

Sander:

En de Amerikaan flikt.

Irma:

Nee, en God beschikt! Maar tegenwoordig! Eén

kind... twee kinderen...en dan is 't zaad op!

Sander lacht smakelijk.

Het is toch waar! Wanneer je tegenwoordig meer dan twee kinderen hebt, ben je ouderwets, onverantwoord en niet goed bij je hoofd.

Sander:

Irma, je bent grandioos. Als ik dertig jaar ouder was zou ik je meteen vragen mijn vrouw te worden, en ik garandeer je dat mijn zaad nog niet op is.

Irma:

Nu misschien nog niet, maar over dertig jaar?..

Sander:

En wat nog straffer is: wanneer jij een dochter zou willen zou je er ook een krijgen, want in dit geval gaat je spreuk niet op, in dit geval beschik ik en niet God.

Irma:

Ja? Ons moeder zei altijd: wanneer je een zoon wilt hebben moet je de teut van een koffiepote vasthouden...maar wat zei ze ook weer wanneer je een dochter wilde...

Sander:

(Om haar erdoor te trekken.)
Voor een zoon de teut van een koffiepote?

Irma:

Wel...

Sander:

Ah!! En jij gelooft heilig in alles wat je moeder zei?

Irma:

Nee, maar ik ken wel een paar bakermiddeltjes waarin ik wel geloof, zo heb ik verschillende recepten van mijn moeder geërfd die het weer van haar moeder gekregen heeft en die weer van haar moeder en die...

Sander:

Maar bij jou werkten ze blijkbaar niet.

Irma:

Dat was een geval van overmacht, 't was

oorlog...

Sander:
En dan?

Irma:
Er waren toen een hoop dingen die je niet gemakkelijk kon krijgen.

Sander:
(Onderbreekt haar.)
Teuten?

Irma:
En ik had ook niet veel tijd, Sam had maar vierentwintig uur verlof.

Sander:
Jammer dat je het nooit hebt kunnen uitproberen, maar ik heb geen bakermiddeltjes nodig. Ik doe het zonder. Ik...*Heeft blijkbaar plots een grandioos idee.*

Irma:
Jij doet helemaal niets. Zoek eerst maar eens werk, vervolgens een vrouw en dan zullen we nog wel eens zien wat je ervan terecht brengt.

Sander:
Verdomme Irma ik heb het!
Ik heb werk! Irma, ik heb werk!!
Sander neemt Irma vast, kust haar, danst met haar in het rond. Irma is helemaal buiten adem.
Ik vraag een startsubsidie aan bij de overheid en ik word zelfstandige.

Irma:
Duizelig. Ze laat zich in de zetel vallen.
En ik word niet goed.

Sander:
Luister. De meeste getrouwde koppeltjes willen op een bepaald moment een kindje, ja?

Irma:
Ja.

Sander:
En meestal niet meer dan één, ja?

Irma:
Nee.

Sander:

Nee? Ah, nee, natuurlijk nee. Wat ze echter niet aan de buitenwereld toegeven is dat ze het liefst van al zelf willen bepalen een jongen of een meisje te krijgen.

Irma:

En jij gaat ze daarbij helpen.

Sander:

Ja. Ik begin mijn eigen buro. Ik word adviseur op het gebied van precoïtale geslachtsbepaling.

Irma:

Van wat?!

Sander:

Voor je het bed induikt, beslissen wat je wil hebben: een jongen of een meisje.

Irma:

Hé, dat is eigenlijk helemaal geen gek idee, ik zie het al voor me, jij wordt de man van de theorie en ik ben de vrouw van de praktijk. Ik ken nog heel wat middeltjes uit grootmoeders tijd. Dat kan niet fout gaan. Ik doe mee.

Sander:

Jij?!

Irma:

Ik ben het beu alleen maar huisvrouw te zijn, hier in huis de hele dag rond te hangen en verder alleen maar op mijn einde te wachten. Ik word je partner.

Sander:

Welkom partner.

Hij drukt haar de hand en dan gebeurt er iets merkwaardigs, heel even maar lijkt er iets te zijn, iets vreemd en onwezenlijk. Hij kijkt haar even diep in de ogen en maakt dan een opmerking die nergens op lijkt te slaan.
Jullie zullen heel erg gelukkig worden.

Irma:

Wat? Je bedoelt dat wij gelukkig zullen worden.

Sander:

Sander is met zijn gedachten al weer verder.

*Hij loopt rond, ijsberend, denkend.
Tijdens de volgende dialogen groeit het eerste
dekor in het tweede door het aanpassen van de
belichting. Dit gebeurt gelijktijdig met de
toekomstfantasieën van Sander en Irma.*

Stel je eens voor, een ontvangstruimte met
hier een bureau en hier een boekenrek vol met
boeken over kinderen maken, krijgen en
opvoeden.

Irma:
En hier moeten zetels staan en een tafeltje,
voor de gezelligheid...

Sander:
We mogen vooral de ligbank niet vergeten!
De ligbank komt in het licht.

Irma:
Ho! Ho! Je hoeft de kinderen niet zelf te
maken, je moet alleen maar het geslacht
voorspellen!

Sander:
Mijn klanten, die onder een zekere stress
kunnen staan omwille van de belangrijke
beslissing die ze gaan nemen, moeten de
mogelijkheid hebben hier tot rust te kunnen
komen, op deze bank.

Irma:
Een weegschaal hebben we ook nodig. Je moet de
zwangerschap op de voet kunnen volgen.

Sander:
Waarom?

Irma:
Wanneer je maar één visite per koppel hebt zul
je nooit rijk worden.

Sander:
Hm...daar zit wel iets in.
Eens kijken, wat ontbreekt er nog aan...ah ja,
de foto's van mijn kinderen, hier tegen de
muur.

Hij wijst ze aan.

Mijn oudste zoon, mijn dochter, mijn zoon,
mijn dochter. Alles volgens planning.

*De belichting is ondertussen zodanig gegroeid
dat het hele decor zichtbaar is. De*

ontvangstruimte van Drs.P.S.Sandrijn.Ze staan beiden met bewondering te kijken naar het resultaat.

Sander:
Wat vind je er van?

Irma:
Irma kijkt goedkeurend rond.
Wij gaan hier heel wat mensen gelukkig maken.

Het licht begint langzaam uit te faden.

Sander:
Plechtig.
Mijn methodes zullen de wereld verbazen.

Irma:
Slimmetjes.
Maar het middeltje van mijn moeder zal de juiste kinderen baren.

BLACK OUT.

OVERLAP IN DE TIJD.

Tweede tafereel.

Ze bevinden ons in het bureel van Drs.P.S.Sandrijn.

In de drie zetels zitten Jan, zijn vrouw Jeanine en Chantal. Patrick, de man van Chantal, zit schrijlings op het buro.

De sfeer is ietwat gedwongen en geforceerd vriendelijk. Men tast elkaar af, het zijn nog vreemden voor elkaar die naar hier zijn gekomen voor een niet alledaags probleem.

Irma schenkt koffie, serveert koekjes en probeert zo een ontspannen sfeer te creëren. Ze hoopt op die manier achtergrondinformatie van de klanten te vernemen die het Sander achteraf gemakkelijker moeten maken (psychologische aanpak volgens Irma.).

Irma heeft andere, duurdere, kleding aan en spreekt nu beschaafd. Ze valt wel regelmatig uit haar rol.

Patrick heeft het duidelijk op zijn zenuwen, hij kijkt op zijn horloge.

Patrick:

Ik hoop dat het niet lang meer duurt.

Hij kijkt weer op zijn horloge.

Hij is al een kwartier over tijd!!

Irma komt bij hem met een kop koffie.

Irma:

Melk en suiker?

Patrick:

Chantal schiet een beetje op met je koffie, je weet hoe druk ik het heb. We gaan weg.

Chantal:

Ja lieverd, maar kunnen we nog even wachten, vijf minuutjes?

Irma:

Geen koffie dus.

Ze wil op haar stappen terugkeren.

Patrick:

Houdt haar nog net op tijd tegen en neemt het kopje uit haar handen.

Ik heb minder tijd nodig dan mijn vrouw.

Irma:

Met melk...

Patrick wacht niet, neemt een grote slok en verbrandt zijn lippen.

Patrick:
Verdomme!!

Irma:
Zonder melk dus.
Ze gaat met de koffiekkan naar buiten. Jan is ondertussen de ruimte aan het verkennen, hij staat vol bewondering de mechaniek van de ligbank te bekijken.

Chantal:
Tegen Jeanine.
Wat denkt u, de doctorandus zal de afspraak toch niet vergeten zijn, ik zou hem niet graag mislopen, we hadden afgesproken om drie uur en het is al kwart over.

Patrick:
Twintig over!

Jeanine:
Hij is opgehouden. Wij hadden een afspraak om half drie maar volgens die mevrouw kon het nog wel een uurtje duren.

Chantal:
Oh...ja...dan...

Jan:
Bah, het zal wel meevallen, je moet er gewoon de nodige tijd voor uittrekken. Een afspraak om een kindje op bestelling te krijgen maak je ook niet elke dag.

Patrick:
Nee, maar ik heb nog wel andere afspraken en ik kan het me niet veroorloven zoveel tijd te verliezen.
Hij voegt de daad bij het woord, kijkt waar de telefoon staat en gaat demonstratief een nummer staan draaien.

Jeanine:
Uw man is erg druk bezet.

Chantal:
Hij weet van geen ophouden. Hij werkt dag en nacht. Hij heeft een belangrijke kaderfunctie met toekomstmogelijkheden.

Patrick:

Ah Daisy, Patrick...Na een blik op de anderen herpakt hij zich....Versluys hier, ik ben op het ogenblik te bereiken bij...op het nummer...Hij kijkt op het toestel maar vindt geen nummer. Hij roept naar de anderen. Wat is het nummer hier?

Chantal:

Geen idee lieve, zeg maar dat je bij Drs.Sandrijn bent en geef het adres.

Patrick:

Met zijn hand op de hoorn.

Ben je gek! Ik ga me toch niet belachelijk maken met het adres van een charlatan door te geven!

Jan:

Die zijn notaboekje geraadpleegd heeft.
42.42.85.

Patrick:

Op het nummer: 42.42.85. Ja, ik bel je terug wanneer ik hier weg ga, ja, En weer even terzijde, zachter, tot straks.

Irma is terug en heeft een dienblad met een fles drank en glazen bij.

Irma:

Wat op haar tenen getrapt.

Drs.Sandrijn is geen charlatan! Net zomin als in mijn moeder haar tijd Jefke de strijker een charlatan was, of het zandboerke, of Tist den wrijver of Mie Broos! Dat waren allemaal beoefenaars van de volksgeneeskunde!

Patrick:

Kwakzalvers, koortsafnemers, strijkers en piskijkers!

Chantal:

Patrick bedoelt het zo niet mevrouw, u moet het hem niet kwalijk nemen maar hij werkt onder zo'n grote stress en soms zegt hij wel eens dingen die verkeerd aankomen maar niet zo bedoeld zijn.

Jan:

Een drankje! Mevrouw u bent een engel.

Irma:

*Na nog een kwade blik naar Patrick, overdreven vriendelijk tegen Jan.
Zeg maar Irma. Alstublieft.
Ze schenkt Jan een grote borrel in.*

Jan:
Hoho! Genoeg, genoeg. Dank je. Wat is het eigenlijk?

Irma:
Een Wortegemse. Eigen maaksel.

Jan:
Die al een slok genomen heeft.
Hmm! Lekker!

Irma:
Je neemt een fles gewone genever, je doet er het sap van vier citroenen bij en tweeëntwintig klontjes suiker, goed schudden, in de koelkast zetten voor een paar dagen en het is klaar.

Jan:
Ongelooflijk lekker.

Irma:
En sterk!

Irma bedient inmiddels de dames. Chantal protesteert lichtjes maar laat zich toch bedienen.

Jan:
Gezondheid.

Jeanine:
Op onze toekomstige kindjes.

Patrick:
Irma...Irma. Je hebt mij vergeten.

Irma:
Wil meneer ook een Wortegemse? Hebt u nog voldoende tijd?

Patrick:
Giet maar, giet maar.

Irma:
Hm!

Jan: